

Kausijulkaisupäivä 2005: " Tietokaaoksesta ratkaisuihin"

Suomen tieteellisen kirjastoseuran kausijulkaisutyöryhmän vuosittain järjestämässä kausijulkaisupäivässä käsiteltiin tänä vuonna (16.9.2005) kirjastojen tietokaaosta ja esiteltiin välineitä kaaoksen hallintaan. Tässä tiivistelmä parista esityksestä.

Näkökulmia tietokaaokseen

Mat Pleger British Library antoi näkökulmia tietoaaineiston runsauden hallintaan. Vapaasti verkossa olevia lehtiä on jo 5000. Erilaisia hakuvälineitä on paljon, samoin kuin verkkojulkaisutapoja. Tarjonnan lisääntyessä myös kirjaston käyttäjien odotukset kasvavat. Tietoa on saatava mahdollisimman helposti ja nopeasti, jolloin kriittisyys verkosta löytyvää tietoa kohtaan voi heikentyä.

Plegerin mukaan kirjaston rooli on muuttunut tiedon varastojasta tiedon tarjoajaksi. Kokoelmapolitiikka noudattaa yhä enemmän kysyntää. Myös painetun kokoelman digitointia tehdään kysynnän pohjalta. Tieteellisen kirjaston on mietittävä, missä vaiheessa tutkimusprosessia palvelua ja tukea tarjotaan tutkijalle. Kirjaston mahdollisen erikoistumisen myötä on mietittävä specialistien ja yleisosaaajien tarvetta ja määrää kirjastohenkilökunnassa.

Videosityksen kautta Mat Pleger toi esiin yhden skenaarion tulevaisuuden tietouniversumista. Verkkotiedon pinnallistuminen ja epäluotettavuus aiheuttaa paluun perinteiseen julkaisemiseen. Tiedon hallinnan vaikeus syntyy vaihtoehtojen runsaudesta ja valinnan vaikeudesta. Kirjastojen on tulevaisuudessa oltava yhä selektiivisempiä, minkälaisia tiedonlähteitä ja informaatiopalveluita tarjoavat.

Kausijulkaisujen kilpailutus

Asianajotoimiston Agenda Oy - Asianajorengas asianajaja **Kaija Kess** kertoi hankintatoiminnan keskittämiseen liittyvistä oikeudellisista seikoista. Vaikka hankintayksikön ei ole pakko mennä yhteishankintaan mukaan, on hankinnassa kuitenkin pyrittävä tarkastelemaan yhteishankinnan tuomia mahdollisia hyödyntämismahdollisuuksia.

Hanselin **Taina Maukonen** ja **Tapio Lahtinen** kertoivat Hanselin roolista valtion hankintojen kilpailuttamisessa. Kaikki kynnysarvon (15000 €) ylittävät julkiset hankinnat on kilpailutettava joko organisaation toimesta tai Hanselin kautta. Hanselin puitesopimus voi sisältää useampia toimittajavaihtoehtoja, joiden välillä hankintayksikkö voi tehdä yksinkertaisen alakilpailutuksen. Hankintayksikkö voi myös tehdä täysin oman kilpailutuksen, joka sitten

liitetään Hanselin puitesopimukseen. Yhteishankinta Hanselin kautta siis ei ole pakollista.

Hanselin mukaan tarjouspyynnössä määriteltävät asiat ja tarjoajan lupaukset on näytävä sopimuksessa. Valintaperusteille kannattaa laittaa painoarvot. Kokonaistaloudelliseen arvioitiin sisältyy mm. hinnan, laadun, käyttökustannusten, teknisten ratkaisujen, huollon ja toimitusajan arviointi. Toimittajan mahdollisesta vaihtamisesta syntyviä kuluja ei oteta huomioon.

Lisätietoa Hanselin toiminnasta osoitteessa

<http://www.hansel.fi/>

Tiina Jounio Oulun yliopiston kirjastosta kertoi käytännön kokemuksista lehtihankintojen kilpailuttamisesta. Tärkeimpinä arviointikriteereinä olivat palvelumaksu, laskutus käytännöt, järjestelmän yhteensopivuus muiden jo käytössä olevien järjestelmien kanssa ja lisäarvopalvelut. Kilpailutuksen kohde ei ollut niinkään lehdet kuin palvelu. Kilpailuttamisprosessi vei aikaa puoli vuotta.

Lopuksi

Kausijulkaisupäivän esitykset korostivat kirjastojen kasvavaa roolia tietokaaoksen jäsentäjinä. Kausijulkaisuhankintojen kilpailuttamisen kautta kirjastot voisivat tehostaa hankintaan liittyviä työprosessejaan ja keskittää siten toimintaansa yhä enemmän ydinosaamiseen, tietopalvelun tarjoamiseen.

Marja-Liisa Seppälä
suunnittelija
Humanistisen tiedekunnan kirjasto
HELSINGIN YLIOPISTO
puh. (09) 191 23709
marja-liisa.seppala at helsinki.fi